

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/kongresy/i-kongres-pamieci-zolnierzy-wy/215235,Rozpoczal-sie-Kongres-Pamieci-Zolnierzy-Wykletych-Warszawa-7-marca-2025.html>
26.02.2026, 17:40

[Następny](#)

[Powrót](#)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025

W dniach 7-8 marca odbywa się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych współorganizowany przez Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL oraz Instytut Pamięci Narodowej. Dwudniowe wydarzenie odbywa się w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, które mieści się w dawnym mokotowskim areszcie śledczym – osławionym więzieniu, w którym w czasach stalinizmu przetrzymywani i mordowani byli członkowie powojennego podziemia niepodległościowego.

07.03.2025

[Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych Podziemie niepodległościowe \(Żołnierze Wyklęci\)](#)

Pierwszy dzień Kongresu Pamięci Żołnierzy Wyklętych rozpoczęło uroczyste wręczenie odznaczeń państwowych przez Sekretarza Stanu Andrzeja Derę oraz [Medali Reipublicae Memoriae Meritum](#) przez zastępcę prezesa IPN dr. hab. Karola Polejowskiego.

Za zasługi w dokumentowaniu i upamiętnianiu prawdy o najnowszej historii Polski uhonorowani zostali:

Złotym Krzyżem Zasługi:

- Basiaga Jerzy
- Gliniecki Leszek
- Masłowski Andrzej
- Maślanka Marcin
- Nieckarz Jadwiga

Srebrnym Krzyżem Zasługi:

- Kozak Grzegorz
- Łabędzki Bogusław
- Rzeszutek Romuald
- Skłodowski Krzysztof

Brązowym Krzyżem Zasługi:

- Arciszewski Rafał
- Langenfeld Piotr
- Moń Piotr

Złotym Medalem Reipublicae Memoriae Meritum:

- Fundacja „Łączka”
- Anna i Andrzej Kołakowscy
- [Andrzej Melak](#)
- Eliza Pelc
- [Marlena Piekarska-Olszówka](#)

- [Tadeusz Stański](#)
- Dariusz Walusiak
- [Andrzej Chyłek](#)

Srebrnym Medalem Reipublicae Memoriae Meritum:

- [Andrzej Anusz](#)
- [Bogusław Chrzan](#)
- [Tomasz Dudziński](#)
- [Artur Gajlewicz](#)
- [ks. Andrzej Horaczy](#)
- [Waldemar Remfeld](#)
- [Lech Marek Szablowski](#)
- [Anna Szczepańska](#)

Brązowym Medalem Reipublicae Memoriae Meritum:

- [Halina Dudek](#)
- [Grzegorz Krynicki](#)
- [Magdalena Wasik](#)
- [Artur Wiatr](#)

Po odznaczeniach do zebranych przemówił zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski, który podkreślił, że pamięć o Żołnierzach Wyklętych pozostaje nie tylko elementem historycznej refleksji, ale także istotnym fundamentem kształtowania tożsamości narodowej. W swoim wystąpieniu odniósł się do wieloletniego procesu przywracania pamięci o bohaterach powojennego podziemia oraz roli, jaką odegrały w tym badania prowadzone przez IPN:

- Odnajdujemy ich, identyfikujemy, zwracamy rodzinom i organizujemy im pogrzeb taki, na jaki zasłużyli jako żołnierze i oficerowie wolnej Polski

- mówił, podkreślając wagę godnego upamiętnienia tych, którzy przez dekady byli skazani na zapomnienie.

Przestrzegł jednak przed zagrożeniami, jakie wciąż czyhają na historyczną prawdę. Wskazał na próby usuwania Żołnierzy Wyklętych z przestrzeni. Zdecydowanie sprzeciwił się również próbom relatywizowania historii i przedstawiania formacji takich jak Gwardia Ludowa czy Armia Ludowa jako organizacji walczących o Polskę.

- Nie możemy się z tym zgodzić. O żadną Polskę ci ludzie nie walczyli. Walczyli o Związek Sowiecki, o Sowiećów. O to, aby tutaj, na ziemiach polskich, z tysiącletnią chrześcijańską tradycją, państwowością, zaszczerpić totalitarny system komunistyczny

- zaznaczył, przywołując słowa mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”, który określał tych ludzi mianem zdrajców.

Kończąc swoje wystąpienie, wezwał do kontynuowania działań na rzecz upamiętnienia Żołnierzy Wyklętych oraz obrony ich miejsca w historii Polski.

- To na nas spoczywa obowiązek, aby nic nie wygasło, aby wprost przeciwnie ten ogień podsycić. Aby pamięć o tym, co prawe, uczciwe, rzetelne, co wierne Rzeczypospolitej przetrwała. Jeżeli żołnierze podziemia zachowali się jak trzeba, to my nie możemy, zachować się inaczej. My także musimy zachować się jak trzeba, bo tego od nas wymaga Rzeczpospolita

- zakończył.

Panel inauguracyjny Kongresu, zatytułowany „Budowa tożsamości wokół Żołnierzy Wyklętych”, zgromadził ekspertów i badaczy zajmujących się tematyką powojennego podziemia niepodległościowego. Jednym z prelegentów był zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, dr hab. Karol Polejowski, który podkreślił znaczenie pamięci o Żołnierzach Wyklętych w kształtowaniu współczesnej tożsamości narodowej. Głos zabrali również dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, Adrianna Garnik, oraz dr Andrzej Anusz. Dyskusję moderował red. Tadeusz Płużański.

Dr hab. Karol Polejowski w rozmowie podkreślił, że Żołnierze Wyklęci stanowili naturalną kontynuację Armii Krajowej, a ich działalność wpisywała się w nieprzerwaną walkę o niepodległość Polski.

- Większość zdecydowana żołnierzy Podziemia Niepodległościowego to byli członkowie Armii Krajowej. Ja to traktuję po prostu jako ciągłość. Jest jedna konspiracja

- zaznaczył, wskazując na fakt, że struktury powojennego podziemia niepodległościowego wyrosły bezpośrednio z AK.

Dodał, że nie widzi różnicy między składanymi przysięgami - zarówno w czasie okupacji

niemieckiej, jak i po 1945 roku.

- Jeżeli ktoś składał przysięgę w roku 1946, to ona była bliźniaczo podobna do tej, którą składali żołnierze Armii Krajowej

- mówił, podkreślając, że walka podjęta przez Żołnierzy Wyklętych była konsekwencją ich wcześniejszego zaangażowania w struktury konspiracyjne.

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. od lewej red. Tadeusz Płużański, dr Andrzej Anusz, dr hab. Karol Polejowski, Adrianna Garnik. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. red. Tadeusz Płuzański. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. dr Andrzej Anusz. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Po zakończeniu pierwszego panelu uczestnicy Kongresu mieli okazję wysłuchać kolejnej dyskusji,

poświęconej społecznym aspektom kultywowania pamięci o Żołnierzach Wyklętych. Panel społeczny „Pamięć o Żołnierzach Wyklętych – początki” zgromadził osoby zaangażowane w działania upamiętniające bohaterów podziemia niepodległościowego. W gronie prelegentów znaleźli się dyrektor Oddziału IPN w Krakowie, dr hab. Filip Musiał, Tomasz Karasiński ze Stowarzyszenia GH „Zgrupowanie Radosław”, Teresa Brykczyńska reprezentująca Społeczny Komitet Obchodów Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” oraz Anna Kołakowska z Oddziału IPN w Gdańsku. Dyskusję, podobnie jak wcześniejszy panel, poprowadził red. Tadeusz Płużański. Uczestnicy rozmawiali o początkach społecznych inicjatyw na rzecz przywracania pamięci o Żołnierzach Wyklętych, a także o wyzwaniach związanych z budowaniem świadomości historycznej w przestrzeni publicznej.

Pierwszą część Kongresu uświetnił koncert Leszka Czajkowskiego i Andrzeja Kołakowskiego.

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. Anna Kołakowska. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. dr hab. Filip Musiał. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. Teresa Brykczyńska. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. red. Tadeusz Płużański. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Rozpoczął się Kongres Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Warszawa, 7 marca 2025. Na zdj. Tomasz Karasiński. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Wydarzenie zostało objęte Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

RP

Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Żołnierze Niezłomni, Żołnierze Wyklęci